

Vragenboekje

Voor dit examen zijn maximaal 46 punten te behalen; het examen bestaat uit 20 vragen en één samenvattingsopdracht. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Geef niet meer antwoorden (zinnen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld één zin wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één zin, dan wordt alleen de eerste zin in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1 Als alles hetzelfde is, doet niets er meer toe

Over de begrippen vrijheid, gelijkheid en broederschap wordt in alinea 2 gezegd:
“Wie voor alle drie tekent, tekent voor een probleem.” (regels 24-25).

- 2p **1** ☐ Formuleer dit probleem in algemene bewoordingen.
Gebruik maximaal 25 woorden.

- 1p **2** ■ Wat verstaat de auteur, gelet op alinea 3 en 4, onder ‘gelijkwaardig’ (regel 38)?
A In alle gevallen wordt rekening gehouden met individuele omstandigheden.
B In alle gevallen wordt rekening gehouden met individuele verschillen.
C In geen geval wordt rekening gehouden met individuele omstandigheden.
D In geen geval wordt rekening gehouden met individuele verschillen.

Zowel in alinea 3 als in alinea 9 wordt het begrip ‘gelijkwaardigheid’ als uitgangspunt gehanteerd.

- 2p **3** ☐ Welke consequentie heeft dit uitgangspunt? Formuleer het antwoord in algemene bewoordingen, zodanig dat het op beide alinea’s tezamen betrekking heeft.
Gebruik maximaal 15 woorden.

Volgens De Swaan zou de culturele canon moeten worden afgeschaft (zie regels 66-67).
In alinea 5 wordt uitgelegd welke argumentatie aan deze opvatting ten grondslag ligt.

- 1p **4** ■ Welk type argumentatie gebruiken De Swaan en medestanders blijkens alinea 5?
A oorzaak – gevolg
B overeenkomst – vergelijking
C voor- en nadelen
D voorbeelden

In de regels 63-66 wordt op krachtige wijze een opvatting geformuleerd: “Wie de sociale emancipatie een goed hart toedraagt, moet in de eerste plaats de maatschappelijke verhoudingen die haar belemmeren aanpakken.”

- 1p **5** ■ Wie huldigt/huldigen deze opvatting?
A alleen Abram de Swaan
B alleen Michaël Zeeman
C alleen Pierre Bourdieu
D alleen Pierre Bourdieu en Abram de Swaan
E sociologen van het type Bourdieu en De Swaan

- 3p **6** ☐ Formuleer de hoofdgedachte van alinea 6.
Gebruik maximaal 20 woorden.

In de regels 97-98 is tweemaal sprake van ‘verschillen’.

- 1p **7** ■ Op wat voor soort verschillen doelt de auteur hier?
A verschillen in kwaliteit
B verschillen in maatschappelijk invloed
C verschillen in overtuigingskracht
D verschillen in weergave werkelijkheid

“Mij interesseren de verschillen” (regel 100)

- 1p **8** ■ Waarom vooral is het belangrijk oog te hebben voor verschillen?
Het erkennen van verschillen is belangrijk,
A omdat anders de culturele canon overbodig wordt.
B omdat de kunstopvattingen van de elite anders niet tot hun recht komen.
C omdat de massacultuur anders te weinig aandacht krijgt.
D omdat hoogstaande kunstwerken anders niet tot hun recht komen.

In het artikel *Als alles hetzelfde is, doet niets er meer toe* komt de emancipatie in Nederland aan de orde.

- 2p **9** ☐ In welk opzicht heeft de emancipatie zich in Nederland volgens de tekst op een *verkeerde* manier ontwikkeld?

Gebruik maximaal 20 woorden.

- 2p **10** ☐ In hoeverre wordt de emancipatie in Nederland als een *positieve* ontwikkeling beschouwd?

Gebruik maximaal 15 woorden.

Tekst 1 maakt deel uit van een discussie.

- 2p **11** ☐ In welk opzicht komt dat in alinea 8 duidelijk tot uiting?

Gebruik maximaal 20 woorden.

De zin “Als alles hetzelfde is, doet niets er meer toe” uit alinea 10 vormt tevens de titel van de tekst.

- 1p **12** ■ Waarom zou juist deze zin als titel gebruikt zijn?

Juist deze zin is gekozen als titel omdat daarmee de aandacht gevestigd wordt op

- A een mogelijke consequentie van de door de tekst afgewezen opvatting.
- B een zeer belangrijk argument voor de door de tekst afgewezen opvatting.
- C een zeer belangrijk bezwaar tegen de door de tekst afgewezen opvatting.
- D het subjectieve karakter van de door de tekst afgewezen opvatting.

- 1p **13** ■ Welke functie heeft alinea 11 ten opzichte van alinea 10?

- A conclusie
- B opsomming
- C voorbeeld
- D weerlegging

- 1p **14** ■ Welke van onderstaande uitspraken past het meest bij de gedachtegang uit het tekstgedeelte van alinea 10 tot en met 12?

- A Relativisme leidt uiteindelijk tot het verdwijnen van hoogstaande cultuur en wetenschappelijke kennis.
- B Relativisme leidt uiteindelijk tot het verdwijnen van verschillen in de maatschappij.
- C Relativisme leidt uiteindelijk tot onverschilligheid voor alle vormen van cultuur.
- D Relativisme leidt uiteindelijk tot vergroting van verschillen in de maatschappij.

“(…) in laatste instantie moet – met de woorden van Bint, de schooldirecteur uit de gelijknamige novelle van Bordewijk – ‘de leraar niet dalen, maar de leerling klimmen’.” (regels 144-148).

Aan deze eis kan echter niet worden voldaan, omdat in het huidige onderwijs van een bepaald criterium wordt uitgegaan.

- 1p **15** ☐ Citeer uit alinea 11 een woordgroep waarmee dit criterium kan worden aangeduid.

De tekst *Als alles hetzelfde is, doet niets er meer toe* toont een duidelijke betrokkenheid bij de discussie over cultuur en educatie. Lees onderstaande uitspraken:

1 Uit de woordkeus blijkt herhaaldelijk een zekere emotionele betrokkenheid bij het onderwerp.

2 Uit met name het slot van de tekst blijkt een grote bezorgdheid over het niveau van het onderwijs in Nederland.

3 Uit met name alinea 5 en 8 blijkt bezorgdheid over de te grote macht van de culturele elite.

- 1p **16** ■ Welke uitspraak is of welke uitspraken zijn juist?

- A Uitspraak 1, 2 en 3 zijn alle juist.
- B Uitspraak 1, 2 en 3 zijn alle onjuist.
- C Uitspraak 1 en 2 zijn juist, uitspraak 3 is onjuist.
- D Uitspraak 2 en 3 zijn juist, uitspraak 1 is onjuist.

Let op: de laatste vragen van dit examen staan op de volgende pagina.

De tekst *Als alles hetzelfde is, doet niets er meer toe* kan door middel van onderstaande kopjes in vier delen worden onderverdeeld:

deel 1: Beginselen in theorie en praktijk

deel 2: Verwording culturele beginselen

deel 3: Kanttekeningen bij het gelijkheidsideaal

deel 4: Verwording maatschappelijke beginselen

1p **17** ■ Bij welke alinea begint deel 2?

- A alinea 1
- B alinea 2
- C alinea 3
- D alinea 4

1p **18** ■ Bij welke alinea begint deel 3?

- A alinea 5
- B alinea 6
- C alinea 7
- D alinea 8

1p **19** ■ Bij welke alinea begint deel 4?

- A alinea 9
- B alinea 10
- C alinea 11
- D alinea 12

1p **20** ■ Welke van onderstaande zinnen geeft het beste de hoofdgedachte van de tekst weer?

- A Emancipatie en individualisering zijn bedenkelijke verschijnselen die in het belang van de samenleving moeten worden tegengegaan.
- B Het egalitarisme gaat uit van een verwrongen mensbeeld en hecht te veel waarde aan de smaak van het grote publiek.
- C Het in Nederland heersende gelijkheidsstreven zou in het belang van cultuur en onderwijs een halt moeten worden toegeroepen.
- D Vanwege het gelijkheidsstreven worden in Nederland op maatschappelijk, cultureel en educatief gebied geen duidelijke normen meer gehanteerd.

Tekst 2 Recht en geweld

19p **21** □ Maak een goedlopende samenvatting in correct Nederlands van de tekst *Recht en geweld* in maximaal 170 woorden. Zorg ervoor dat deze samenvatting begrijpelijk is voor iemand die de oorspronkelijke tekst niet kent.

Vat in je tekst de persoonlijke analyse van de auteur samen van

- de controverse rond de toepassing van geweld bij het handhaven van de rechtsorde;
  - het verschijnsel 'vrede';
  - de handhaving van de rechtsorde op nationaal én op internationaal niveau;
  - de actuele situatie met betrekking tot de handhaving van de internationale rechtsorde.
- Geef ten slotte het eindoordeel van de auteur.

Einde